

KERESKEDELMI SZOLGÁLAT SVÁJC

SVÁJC KÖZBESZERZÉSI ELJÁRÁSRENDJE

Jogi háttér:

A svájci közbeszerzések liberalizációja 1994-ben kezdődött és a következő főbb jogszabályok érvényesítése mellett napjainkig folyamatban van.

GPA: Svájc 1994-ben aláírja a WTO-val a marrakeschi megállapodást a közbeszerzésekről (a megállapodás szövege a többi érintett jogszabályhoz hasonlóan megtalálható a www.admin.ch portálon SR 0.632.231.422 számon). Ez a megállapodás biztosítja a diszkriminációmentességet a közbeszerzések területén nemcsak szövetségi, hanem kantonális és önkormányzati szinten is. A megállapodás 1996 január 1-én lépett életbe.

BoeB – Szövetségi törvény a közbeszerzésekről: A törvényt 1994. december 16-án írták alá és szitén 1996. január 1-től lépett életbe. Száma: SR 172.056.1

VoeB – Rendelet a közbeszerzésekről: 1995. december 11-én ratifikálták és 1996. január 1-én lépett életbe mint fenti szövetségi törvény végrehajtási rendelete. Száma: SR 172.056.11

IvöB – Interkantonális megállapodás a közbeszerzésekről: 1994. november 25-én kötötték a kantonok a megállapodást, mely egyrészt a GPA végrehajtását valamint a közbeszerzések kantonok közötti megnyitását célozza. Száma: SR 172.056.4

BGBM – Belsőpiaci törvény: A jogszabályt 1995. október 6-án fogadták el, mely a kantonok és az önkormányzatok megrendeléseit szabályozza és szabad piacralépést biztosít minden jogi- és természetes személy számára egész Svájc területén kantonális hovatartozástól függetlenül. Száma: SR 943.02

Az EU és Svájc között megkötött I. Bilaterális Megállapodás (2002): ennek a megállapodásnak egyik szakterülete a közbeszerzések köre. A megállapodásról részletesen ezen a linken olvashatnak:

<http://www.europa.admin.ch/themen/00500/index.html?lang=de>

Fentiekből kitűnik, hogy a svájci tenderjog különösen komplex és mind a megrendelő, mind az ajánlattevő számára nehezen felhasználható. Ezért a szövetségi kormány 2008. május 30-án megkezdte a fenti 1994. évi közbeszerzésekről szóló szövetségi törvény revízióját. A szövetség és a kantonok a nemzetközi megállapodásokat elkülönülten alkalmazták, mely a joghasználók körében bizonytalansághoz vezetett. Így például a kantonok nem engedélyezték az ártárgyalások és az árendmények eszközeit, ugyanakkor a szövetségi törvény erre elviekben lehetőséget biztosított. A revízió tehát a jogszabályok korszerűsítését és harmonizálását irányozza elő.

A svájci közbeszerzések lebonyolításának szintjei

A kiírások Svájcban három szinten jelenhetnek meg:

- szövetségi közbeszerzések,
- kantonális közbeszerzések valamint
- önkormányzati közbeszerzések.

1996 óta a szövetségi és a kantonális hivatalok valamint *egyéb közhivatalok a víz- és áramellátás és a tömegközlekedés területén* végrehajtandó beszerzéseiket kötelesek nemzetközi szinten is kiírni. Az Európai Unióval 2002-ben megkötött bilatrális I.

KERESKEDELMI SZOLGÁLAT SVÁJC

szerződés érvénybelépése óta pedig az önkormányzatok és néhány a központi infrastruktúra szektorban tevékenykedő vállalat is köteles beszerzéseit a nemzetközi versenytársak számára is hozzáférhetővé tenni. Ezen új területek a következők:

- *önkormányzatok tömegközlekedési beszerzései (villamos, busz)*
- *beszerzések a vasút, az energia, a gáz- és hőellátás területén*
- *infrastrukturális beszerzések (kórházak, utak, hidak építése)*
- *szolgáltatások megrendelése pl. informatika*

A szövetségi beszerzések szervezeti háttere

A szövetség beszerzéseit két részre bontották. Egyrészt léteznek

- o *az árubeszerzésért és szolgáltatásokért felelős szervezetek, például: az Építésügyi és Logisztikai Szövetségi Hivatal, Bundesamt für Bauten und Logistik www.bbl.admin.ch, A Szövetségi Védelmi, Polgárvédelmi és Sport Hivatal, az Armasuisse www.ar.admin.ch valamint a Szövetségi Utazási Központ, mely az közszféra utazásainak kompetencia központja.*
- o *valamint az építési beruházásokért felelős szervezetek: civil ingatlanok esetében az előbb említett BBL, a Szövetségi Műszaki Főiskola, az ETH-tanácsa az ETH ingatlanjaira vonatkozóan www.eth.ch, katonai és kormányzati ingatlanok esetében a Svájci Katonai Vezérkar tervezési csoportja. A szövetségi beszerzések tárgyai a következő témakörök lehetnek:*
- o *publikációk, nyomdatechnika, információhordozók*
- o *irodatechnika, prezentációs technika, tartozékok, fénymásolók*
- o *irodák kivitelezése*
- o *irodai beszerzések beleértve a papír-írószer- és számítástechnikai egyéb beszerzéseket*
- o *postai szolgáltatások kivéve diplomata futárszolgálat*
- o *informatikai és telekommunikációs eszközök*
- o *informatikai szolgáltatások*
- o *üzemeltetési és karbantartási szolgáltatások*

Hogyan vállalhat egy vállalat a svájci szövetség beszerzései esetében ajánlattevővé?

Alapvetően a vállalatoknak kell kezdeményezniük az üzleti kapcsolat kialakításának szándékát. Konkrétan ezt az jelenti, hogy vagy

- o *jelentkeznek egy nyílt közbeszerzési eljárásra, melyet Svájcban a Svájci Kereskedelmi Hivatal Lapjában a SHAB-ban publikáltak: www.shab.ch*
- o *vagy megkeresik közvetlenül a beszerzésekért felelős kiíró szervet (lásd fent) és tájékoztatják az általuk nyújtható termék/szolgáltatás minőségéről, áráról és az egyéb kondíciókról, vagyis beajánlják magukat.*

A svájci közbeszerzés alapelvei:

- o *Az ajánlatkérő az eljárás minden fázisában ügyel arra, hogy biztosítsa az egyenlő elbánás elvét a hazai és külföldi ajánlattévők vonatkozásában*
- o *Csak olyan ajánlattévőnek adja a megbízást Svájcban, aki betartja a munkavédelmi és egyéb munkavállalói munkafeltételeket pl. kollektív szerződés az adott ágazatban.*

KERESKEDELMI SZOLGÁLAT SVÁJC

- Csak olyan ajánlattevőnek adja a megbízást Svájcban, aki biztosítja a nemek egyenragúságát a bérek vonatkozásában.
- Biztosítja az ajánlattevők által megadott adatok titkosságát azzal a kikötéssel, hogy a döntés alátámasztásául szolgáló információk természetesen publikálhatók.
- A kiíró szerv dönti el, hogy a legolcsóbb ajánlat nyeri a tendert (pl. standardtermékek esetén) vagy a legjobb ár-teljesítményt felmutató ajánlat kerül ki győztesen különös tekintettel a javasolt környezetbarát megoldásokra.

A svájci közbeszerzési eljárások fajtái:

- **Nyílt eljárás:** nyilvánosa meghirdetik és bárki ajánlatot tehet a kiírás szerint. Benyújtási határidő: 40 nap a meghírdetést követően.
- **Szelektív eljárás:** Kétlépcsős eljárás. Először egy meghívás jelenik meg nyilvánosan ajánlattételre. Ezután megvizsgálják a jelentkezők megfelelőségét és csak ezt követően jelenik meg a tényleges beszerzési kiírás. Benyújtási határidő: 25 nap a részvételre a meghírdetést követően, konkrét ajánlattételre +40 nap.
- **Meghívásos eljárás:** kiírás nélküli eljárás, de legalább három ajánlattevő meghívását és felkérését jelenti közvetlen ajánlattételre.
- **Direkt, azaz meghírdetés nélküli eljárás:** akkor alkalmazzák, ha az előző három eljárás például nem vezetett eredményre, vagy ha sürgősség áll fenn, egyéb műszaki vagy művészi feltétel teljesülése esetén. Alkalmazhatják a küszöbértékek felett és alatt is. Ez utóbbi esetében akkor, ha a megrendelés nem éri el az 50.000 CHF-t.

A svájci közbeszerzés értékhatárai 2009-ben

A Szövetségi Gazdasági Minisztérium (EVD) által rendeletben (SR.172.056.12) közzétett, közbeszerzésekre vonatkozó értékhatárok 2009. január 1-től mind a szövetség mind pedig a kantonok szintjén a következők:

Árubeszerzés esetén 248950 CHF

Szolgáltatások esetén 248950 CHF

Építési beruházások esetén 9,575 millió CHF

Árubeszerzés és szolgáltatás egy megbízás keretein belül illetve a Svájci Posta Gépjárműszolgáltató (Postbus) részlegének megbízása személyszállításra vonatkozóan 766000 CHF.

Az értékhatárok mindig beszerzésenként értendők és nem tartalmazzák a forgalmi adót.

Azon nyílt közbeszerzési eljárások, melyek fenti küszöbértékeket elérik, automatikusan bekerülnek a SHAB-ba, ahonnan közvetlenül is lehívhatók.

Hol található meg a svájci közbeszerzés hírdetményei?

KERESKEDELMI SZOLGÁLAT SVÁJC

A szövetségi szintű és küszöbértéket meghaladó beszerzések az említett SHAB lapban és interneten a www.shab.ch oldalon kerülnek publikálásra. Létezik azonban Svájcban egy internetes platform, ahol a kantonok, sőt a nagyvárosok és a közintézmények tenderfelhívásai is megtalálhatók. Ez az ún. simap.ch nevű projekt, amely ugyanezzel az elnevezéssel az interneten is megtekinthető: www.simap.ch. Ez egy komplex adatbázis tehát, amely biztosítja az átláthatóságot és sok hasznos információt tartalmaz a svájci közbeszerzésekkel kapcsolatban. A portál három nyelven érhető el: németül, franciául és olaszul.

A svájci közbeszerzési piac potenciálja (közbeszerzési statisztika):

Minden év nyarán a SECO, azaz a Svájci Gazdasági Államtitkárság gazdaságpolitikai magazinjában, a Volkswirtschaftban közlik a szövetség előző évi közbeszerzésének eredményeit. Általánosságban elmondható, hogy az államszövetség 3-4 milliárd CHF értékben szerez be árut és szolgáltatást. Az egyéb infrastruktúrális projektekkel együtt Svájc közbeszerzési potenciálját éves szinten 30 milliárd CHF-ra becsülik (Forrás: Volkswirtschaft 11/2008). 2004-ben például a számok így alakultak:

A szövetségi közbeszerzés teljes volumene 3505 millió CHF

A közszolgálati szféra beszerzései: 1980 millió CHF (56%)

A Svájci Posta beszerzései: 445 millió CHF (13%)

A Svájci Államvasutak beszerzései: 1080 millió CHF (31%)

A statisztika az interneten is elérhető a következő linken keresztül:
<http://www.bbl.admin.ch/bkb/00235/00646/00649/index.html?lang=de>

Külföldiek részaránya a svájci közbeszerzési eljárásban:

Az ajánlattevőkre vonatkozóan nincsenek ilyen jellegű svájci adatok. A nyertes ajánlattevők esetében azonban rendelkezésre áll statisztika a külföldi vállalatok arányáról. Szövetségi szinten a külföldi nyertesek aránya csupán 13-24% (Forrás: Volkswirtschaft 10/2002), kedvezőbb a kép ha a teljes nemzetgazdaságot vizsgáljuk, itt 40%-ot mutatnak ugyanis az adatok. A külföldi nyertesek elsősorban Zürich, Bern és Aargau kantonokban emelkednek ki. 2008-ban a SECO, a Svájci Gazdasági Államtitkárság végrehajtott egy felmérést a svájci közbeszerzések liberalizációja vonatkozásában, ahol a külföldi résztvevők részarányát is vizsgálták. Ennek eredményét a következő táblázat foglalja össze:

		Önkormányzatok	Infrastruktúra szektor kiírásai
Volt-e az eljárás során külföldi ajánlattevő?	Igen	10%	42%
	Nem	90%	58%
A nyertes	a kiíró önkormányzat területén székhellyel rendelkező vállalat	14%	10%

KERESKEDELMI SZOLGÁLAT SVÁJC

	A kiíró önkormányzat kantonjának területén székhellyel rendelkező vállalat	39%	26%
	Konzorcium, ahol legalább egy vállalat székhelye az önkormányzat vagy a kanton területén van	13%	6%
	Más kantonból származó cég	14%	30%
	Külföldi cég	0%	15%
	Egyéb	18%	13%

Összeállította: Szmétana Mónika, Zürichi Kereskedelmi Szolgálat